

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 8492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: pri kolodvoru
št. 500.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutro« izhaja vsak
ponedeljek zjutraj. — Naroča se
posebej in velja po pošti preje-
mana 4 Din, po raznašalcih do-
stavljena 5 Din mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2662).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

LEON ŠTUKELJ JE DO SEDAJ V PARIZU NA PRVEM MESTU

Pričetek velikih telovadnih manifestacij v Parizu — Prisrčen sprejem jugoslovenskih Sokolov — Sprejem pri predsedniku republike — Krasen uspeh našega Sokola v prvem delu svetovnih telovadnih tekem

Pariz, 12. julija. d. Včeraj so se začele mednarodne tekme za svetovno prvenstvo v telovadbi. To potekmujejo posamezniki in ne vrste, kakor običajno. Zato je borba tem bolj napeta in ostra. Dosedaj vodi v tekmah jugoslovenski Sokol Leon Štukelj, ki je od vseh tekmovalcev dosegel največ točk, namreč 115. Za njim se vrste Čehoslovaki s 113, Finci s 112, Švici s 111 in Italijani s 107 točkami. Tekme se še nadaljujejo in se lahko vrstni red še bistveno spremeni. Zlasti se nadejajo Francozi, ki so doslej odrezali zelo slabo, da se bodo plasirali mnogo bolje. Tudi Čehi računajo z gotovostjo, da bodo lahko zasedli prvo mesto. Vendar so tudi jugoslovenski tekmovalci v izborni formi. Potek tekem vzbuja v javnosti tako veliko pozornost, kakor doslej še nobene mednarodne telovadne tekme.

Pariz, 12. julija. d. Danes so se pričele v Parizu velike gimnastične svečanosti ob priliki 50letnice obstoja Mednarodne telovadne unije. Na svečanosti je prisopela nepregledna množica telovadcev iz Francije, Belgije in Luksemburga, prišle pa so tudi močne delegacije drugih narodov, katerih telovadne organizacije so vključene v Mednarodni telovadni uniji. Med drugimi je v pretekli noči prispelo nad 500 jugoslovenskih Sokolov, ki so se vozili s posebnim vlakom in ki jih vodi drugi

podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije br. Paunković. Pod njegovim vodstvom je danes deputacija jugoslovenskih Sokolov položila na grob francoskega neznanega junaka prekrasen venec. Ta čin pietete do herojske Fran-

cije se je razvil v prisrčno manifesta-cijo francosko-jugoslovenskega bratstva. Prisostvovali so mu tudi zastopniki francoskih telovadcev, raznih francoskih kulturnih organizacij ter kot zastopnika vlade popularni vojskovodja in invalid iz svetovne vojne Gourrand

ter državni podtajnik Moreau. Po manifestaciji so bili kot predstavniki jugoslovenskega Sokola podstarosta Paunković, savezni načelnik Bajželj in član savezne uprave Smertnik sprejeti v avdienci pri predsedniku francoske republike Doumerju.

Pariški tisk pozdravlja v posebnih člankih na iskren način jugoslovenske Sokole in poudarja, da sta med njimi tudi dva svetovna prvaka. »Paris midi« omenja, da je Sokol najmočnejša organizacija Jugoslavije in da mu stoji kot starešina na čelu prestolonaslednik Peter, čegar slika v sokolskem kroju je razširjena in popularna po vsej državi. Tudi »Ere Nouvelle« naglašava veliko vlogo, ki jo je igral Sokol v jugoslovenskem narodu pred in po ujedinjenju in ki jo zlasti igra sedaj pri preporodu naroda. Tudi pariška javnost je sprejela jugoslovenske Sokole iskreno in prisrčno. Pripravljalna dela za njihov sprejem je vodilo uradništvo našega pariškega poslanstva skupno s člani pariške jugoslovenske kolonije.

Danes popoldne se je vršil na ogromnem pariškem aerodromu prvi javni nastop. Mimo predsednika republike Doumerja so med drugimi defilirali tudi jugoslovenski Sokoli in Sokolice, ki so s svojim discipliniranim in bravuroznim nastopom zadivili vso ogromno množico gledalcev in želi nepopisne aplavze.

Zagonetne konference Stimsona v Rimu

Nenadoma je spremenil svoj načrt in meso v Pariz je odpotoval z Grandijem v Nettuno, danes pa bo imel konferenco z nemškim, francoskim in angleškim poslanikom

Rim, 12. julija. d. Največje iznenađenje vseh političnih in diplomatskih krogov je izzvalo dejstvo, da je ameriški zunanji minister Stimson, ki je prvotno nameraval snoči odpotovati v Pariz, v zadnjem trenutku spremenil svoj potovalni načrt in odgodil svoj odhod do torka. Iz Rima je odpotoval v Nettuno ob Tirenskem morju. Še večjo pozornost je vzbudilo dejstvo, da sta ga spremljala tjakaj ameriški poslanik v Rimu in italijanski zunanji minister Grandi. Razen tega je Stimson, ki je doslej ob vsaki priliki naglašal, da je njegovo potovanje po Evropi docela zasebnega značaja, povabil nemškega, angleškega in francoskega poslanika v Rimu za ponedeljek popoldne na sestanek v ameriško poslanstvo. Iz povabi-

la ni razvidno, ali se namerava sestati z vsakim povabljenih poslanikov posebej, ali pa namerava konferirati z vsemi skupno. To povabilo je izzvalo v diplomatskih in političnih krogih največjo senzacijo.

V Nettunu bo stanoval Stimson v palači, v kateri so se odigrali že važni politični dogodki. Med drugimi so bile v tej palači podpisane tudi znane netunske konvencije. Palača je last italijanskega industrijca Fassina in je tu nastanjen vselej tudi Mussolini, kadar se pride kopat v Nettuno. Z odgovditvijo potovanja Stimsona v Pariz je tudi odpadel nameravani sestanek z ameriškim finančnim ministrom Mellonom v Nizzi.

Prepoved komunistične stranke v Bolgariji

Zaradi širjenja komunistične stavke in vedno večjih nemirov je vlada zabranila vse delovanje komunistične stranke in bo najbrže razveljavila tudi komunistične poslanske mandate

Sofija, 12. julija. d. Včeraj se je vršila dolgotrajna seja ministrskega sveta, na kateri se je vlada bavila s komunističnim rovarjenjem v Bolgariji. Stavkovni pokret, ki so ga organizirali komunisti, se je začel širiti tudi na prestolnico samo. Ker se pojavljajo vedno večji neredi in nemiri in je javna varnost čim dalje bolj v nevarnosti, je vlada po dolgotrajnem posvetovanju sklenila, da podvzame energične korake proti komunistom. Pred vsem je bila odredjena zapora komunističnih delav-

skih klubov in lokalov komunistične stranke. Nadalje je bila izdana generalna prepoved vseh zborovanj, shodov in sestankov komunistične stranke in odredjeno kazensko zasledovanje voditeljev stavke. Notranji minister je novinarjem izjavil, da so komunistični poslanci že s svojim postopanjem v parlamentu doirali svojo vlogo. To izjavo notarnega ministra tolmačijo tako, da je vlada že sklenila razveljavljanje komunističnih poslanskih mandatov.

Nemčija pred bankrotom?

Finančna kriza je dosegla vrhunec — Vlada ima neprestano seje — Popolna negotovost

Berlin, 12. julija. d. Po konferenci s dr. Luthrom je kancelar Brüning sklical sejo vlade. Seja je trajala skoro 12 ur. Pričela se je kmalu po tretji uri popoldne ter je trajala do treh zjutraj. Na seji se je razpravljalo o gospodarskem in finančnem položaju v Nemčiji. Kakor se zatrjuje, je bila seja zelo voharna, ker v vladi ni soglasja glede ukrepov za preprečitev katastrofe. Na seji je bil naposled redigiran nov program za narod, ki bo objavljen najbrže še jutri. Ministri so bili po seji zelo rezervirani in so odklonili novinarjem vsako izjavo.

Danes popoldne se je seja vlade nadaljevala v navzočnosti guvernerja Državne banke dr. Luthra. Konferenca je trajala tri ure. Takoj nato se je ponovno sestel ministrski svet. Zatrjujejo, da razpravlja o nujnih ukrepih v zvezi s finančno krizo. Seja ob uri, ko to poročamo, še traje.

Istočasno se je sestel pod predsedstvom dr. Luthra upravni odbor državne banke. Tudi ta seja še traje.

V političnih in gospodarskih krogih vlada največja nervoznost in vse nestropno pričakuje sklepov vlade. Resnost položaja dokazuje splošno prepričanje, da bo morala Nemčija napovedati bankrot, če do ponedeljka zvečer ne dobi potrebnih kreditov in posojil, za katere je prošil dr. Luther v Parizu in Londonu.

Nemški apel na Ameriko.

Berlin, 12. julija. AA. Uradni krogi trdijo, da je finančna katastrofa

Nemčije neizbežna, če se 1/2 najde vsaj začasna rešitev do ponedeljka. Dve veliki banki toliko da nista ustavili svojih plačil. Nemška vlada je zaprosila ameriško za čimprejše definitivne ukrepe v smislu Hooverjevega načrta. Nemška vlada upa, da bo Amerika ta apel sprejela.

Berlin, 12. julija. d. V vseh nemških krogih vlada zaradi neuspeha dr. Luthra pri pogajanjih za nove kredite in posojila Nemčiji veliko razburjenje. Tudi na mero-dajnih mestih so zelo v skrbeh. Iz dobro poučenih krogov se doznava, da presojaio tudi v vladnih krogih situacijo po neuspehu dr. Luthra za skrajno resno. dasiravno še niso izbrubili vsega upanja, da se bo dalo najti izhod. Ponovno se povdarja, da nemška vlada v nobenem primeru ne more pristati na politične zahteve, ki se stavijo za dosego kredita, ter da bo dr. Brüning v primeru, da bi se ga hotelo k temu prisiliti, raje podal ostavko, kakor pa da bi se temu pritiskoval. Oficielno kake politične garancije dosedaj še niso bile zahtevane. razpravljalo na se je o tem med diplomati in v tisku. Kar se tiče zahtev, naj bi se Nemčija odlovedala zgraditvi svoje druge vojne križarke, povdarjajo v nemških vladnih krogih, da pač ena sama vojna križarka ne more ogroziti ogromnega pomorskega programa Francije in drugih držav.

Berlin, 12. julija. AA. Vsi listi brez izjeme in brez ozira na strankarsko pripadnost energično odbijajo francosko zahtevo, naj se zahtevalo od Nemčije politične garancije za finančno podporo, kakor so to objavili listi. Neki list gre celo tako daleč, da trdi, da se ta francoska zahteva protivi dostojanstvu Nemčije. Ostali listi narlašajo, da Nemčija ne more iti glede garancij daleč, kakor je to delal predsednik vlade Brüning v svoji izjavi o nemški politiki.

Svečano odkritje spominske plošče na rojstni hiši kralja Aleksandra

Ob ogromni udeležbi naroda se je svečanost razvila v spontano narodno manifestacijo ljubezni in vzstobe do kralja

Cetinje, 12. julija. AA. Danes je bila na svečan način odkrita spominska plošča na hiši, v kateri se je rodil Nj. Vel. kralj Aleksander. Svečanosti je prisostvovalo na tisoče ljudstva iz vse banovine ter številni Sokoli, ki so imeli zlet na Cetinju. Ob 9. dopoldne je korakala povorka Sokolov po zastavami okrašenih ulicah.

Povorka se je ustavila pred komando divizije, kjer je Sokole pozdravil zastopnik Nj. Vel. kralja general Maksimović. General Maksimović je med drugim dejal: da mu je čast, da more pozdraviti hrabre Sokole, ki predstavljajo fizično moč, ki jo bodo dali na klic kralja na razpolago kralju in domovini.

Pred domom »Slobode« se je povorka ponovno ustavila. Na balkonu je bil ban zetske banovine Uroš Krulj z višjimi uradniki. Po navdušenih ovacijah kralju in Jugoslaviji je pozdravil bana starešina Sokola iz Kotora, prof. Martić. Ban je v svojem odgovoru dejal, da je srečen, da so prišli Sokoli na Cetinje in ravno današnji dan izbrali za zlet. Plemenita in zdrava je ideja vzgajati telesno in moralno moč, kakor to dela Sokol. Konec banovega govora so množice pozdravile s ponovnimi navdušenimi manifestacijami kralju in domovini.

Povorka je nato krenila proti domu, kjer se je vršila svečanost odkritja plošče. Na velikem trgu kralja Aleksandra je bila zbrana velika množica ljudstva, med njimi mnogo kmetov v lepih narodnih nošah. Pred samim domom je bilo zbrano duhovništvo, sokolstvo in vojska, med njo četa mornarice. Videti je bilo mnogo društvenih zastav. Ob 11.30 je dospel ban, malo nato pa zastopnik Nj. Vel. kralja general Maksimović. Predsednik občine Milošević je v lepem govoru izrazil radost Cetinja in zetske banovine o priliki današnje slavnosti. Zaprošil je bana g. Uroša Krulja, da odkrije ploščo.

Ban je imel nato govor, v katerem je dejal, da z velikim veseljem odkriva spominsko ploščo na hiši, v kateri je zagledal luč sveta naš ljubljeni kralj in vladar. Zahvalil se je občini, da je priredila ob tej priliki tako lepo slavo. Srečna usoda je dovedla blagopojnega kralja Petra Osvobodilca,

prvega kralja ujedinitelja Srbov, Hrvatov in Slovencev, pred 48 leti kot kneza Karagjorgja na Cetinje, kjer si je v tem orlovem gnezdu ustvaril svoj dom. Iz srečnega zakona s kneginjo Zorko je zagledal v tem domu luč sveta naš slavn kralj, odrejen po Bogu za tako veliko delo, ki ga je izvršil v vojni in miru. V toku vsega svojega življenja je bil glavni cilj dobrobit ljudstva, s čimer si je pridobil ljubezen in spoštovanje naroda. V tem malem domu se je rodil ta veliki kralj, v katerem sta se združili dve vladarski hiši in ki je z neumornim delom ustvaril za vedno ujedinjeno kraljevino Jugoslavijo.

Ban je nato odkril spominsko ploščo z besedami: »Nai živi Nj. Vel. kralj Aleksander Karagjorgjevič in Njegov vzvišen vladarski dom!« Navzoči Sokoli in množice so priredile ponovne veličastne manifestacije ljubezni, vzstobe in vdanosti do Nj. Vel. kralja. Z navdušenjem je bila nato sprejeta brzojavka Nj. Vel. kralju, ki jo je prečital ban. Brzojavka se glasi:

O priliki današnje svečanosti odkritja spominske plošče na zgradbi doma, v katerem je Vaše Veličanstvo zagledalo luč sveta, v prisotnosti 2000 Sokolov na zletu in vsega cetinjskega mešanstva hitim, da izrazim z največjim navdušenjem vzstobo in vdanost ter najtopleše želje za dolgo življenje in zdravje Vaše in Vašega slavnega doma na srečo in na ponos naroda in države. Cetinje je srečno. Da more biti mesto rojstva Vašega Veličanstva in srečni so meščani, da Vas morejo šteti za svojega prvega meščana.

Nato je metropolit Gavrilov v prisotnosti številnih svečnikov izvršil posvetitve plošče.

V oficirskem domu je bila nato zakuška. Ob 9.30 je ban zetske banovine Uroš Krulj priredil banket v Grandhotelu. Sokoli na so priredili veliko sokolsko akademijo. Istočasno je občina organizirala veliko razsvetljavo, tako da so odsevale zore v svetlem siju do Jadranskega morja in do vseh kraljev Črne gore. Po vsem Cetinju je bila prava ljudska veselica, kjer so gusljarji peli narodne pesmi in prebivalci plesali narodne pleske.

deco in velikim slavolokom z napisom »Sretno bilo«. Na postaji Bakar-pristanišče pa se je zbral ves Bakar. Našo mornarico je zastopal kontraadmiral Bučar, z visjimi oficirji. Minister Radičević je v svojem otvoritvenem govoru poudarjal zlasti težkoče, ki obstojao danes ne samo v naši državi, ampak povsod na svetu z ozirom na železniški promet, ki ima močnega konkurenta v motornih vozilih. Tem večje važnosti je za nas nova železniška proga, ki znači novo zvezo z Jadranom. Ob 11. se je vršila svečana seja mestnega zastopstva, s katere je bila odposlana Nj. Vel. kralju udanostna brzojavka. Bakar se ni imel toliko gostov in tako lepega dne že od 1. 1922, ko so bila tam koncentrirana vsa jugoslovenska oblastva, ker je bil takrat Susak še okopiran.

Zeppelinov polet po Avstriji

Dunaj, 12. julija. AA. Davi ob 8.30 se je ob burnem pozdravljanju stotisočev gledalcev spustil na letališču v Aspernu »Grof Zeppelin«. Dr. Eckenherja je pozdravil zvezni predsednik Miklas, kancelar Buresch, minister za trgovino Heintl ter predsednik občine Seitz. Ob 9.30 je krenil »Zeppelin« iz Asperna na krožni polet po Avstriji. Leta se med drugim udeležijo zvezni kancelar, minister za notranje zadeve in minister za trgovino.

Novo razburjenje v fašističnem taboru

Rim, 12. julija d. Izjave papeža, ki jih je podal pred češkoslovaškimi romarji o položaju Katoliške akcije v Italiji, so izzvale v fašističnih krogih novo še hušje ogorčenje. Fašistični tisk ostro napada Vatikan, ter mu predbaciva, da je zopet kršil mednarodne obljube, ko se je obrnil na inozemstvo v zvezi, ki je popolnoma internega značaja. Zlasti pa zamerjajo papežu poziv na češke romarje, naj molijo za skorajšnjo izprembo režima v Italiji.

Tatvina dragocenih slik

Berlin, 12. julija g. V Frankfurtu so v vili nekega ravnatelja odnesli vlomilec dve dragoceni sliki, med njimi eno Van Dyckovo, ki je vredna 250.000 mark. Za izsleditev je razpisana nagrada 48.000 mark.

Izredno svečana proslava francoskega narodnega praznika

Pariz, 12. julija g. Francija bo slavila od danes do torka svoj narodni praznik. Vsa poslopja so v zastavah. Trgovine bodo tri dni zaprte. Dne 14. t. m. ne bodo izšli niti listi, kar je za Pariz velika redkost, ker izhajajo tudi ob nedeljah zvečer številni dnevniki.

Nemiri na berlinski univerzi

Berlin, 12. julija. AA. Na berlinski univerzi je prišlo včeraj do spopada med komunističnimi in nacionalističnimi študenti. Nacionalisti so izzvali komuniste. Rektor sam je prišel v avlo in hotel pomiriti študente. Ko mu to ni uspelo, je pozval na univerzo policijo. Rektor je za nekoliko časa zaprl univerzo.

Francoski polet okoli sveta

Pariz, 12. julija. AA. Francoska letalca Doret in Lebriz sta krenila iz Le Bourgeta k poletu proti Tokiju. Postaviti hočeta nov rekord v letu v daljino ter preleteti semeljsko oblo v štirih etapah.

Svetovna šahovska olimpijada v Pragi

Nastop Jugoslavije proti Madžarski in Češkoslovaški — Obe borbi sta bili prekinjeni s stanjem 1 : 1

Praga, 12. julija. h. Včeraj je bila z zrenbanjem otvorjena šahovska svetovna olimpijada. Jugoslovenska ekipa je bila izzrebana kot 13. Danes dopoldne se je odigralo prvo kolo. Madžarska je igrala proti Jugoslaviji. To tekmovalje je bilo z 1:1 prekinjeno. Dr. Vidmar je v boljši poziciji prekinil s Steinerjem. Dr. Astaloš je remiziral s dr. Vajdo, Kostić pa s Havassyjem. Pirc je prekinil v boljši poziciji proti Sterku.

Popoldne se je odigralo drugo kolo. Jugoslavija je igrala proti Češkoslovaški. Tudi ta borba je bila, v boljšem stanju za Češkoslovaško, prekinjena z 1:1. Rejfir je premagal Astaloša, Vidmar je prekinil svojo partijo proti Flohru v slabši poziciji, Kostić je premagal Opočenskega, Pirc pa je prekinil svojo partijo z dr. Skalickim. Jutri igra Jugoslavija proti Franciji. Dr. Vidmar bo igral proti svetovnemu mojstru dr. Aljehinu.

Svečana otvoritev bakarske proge

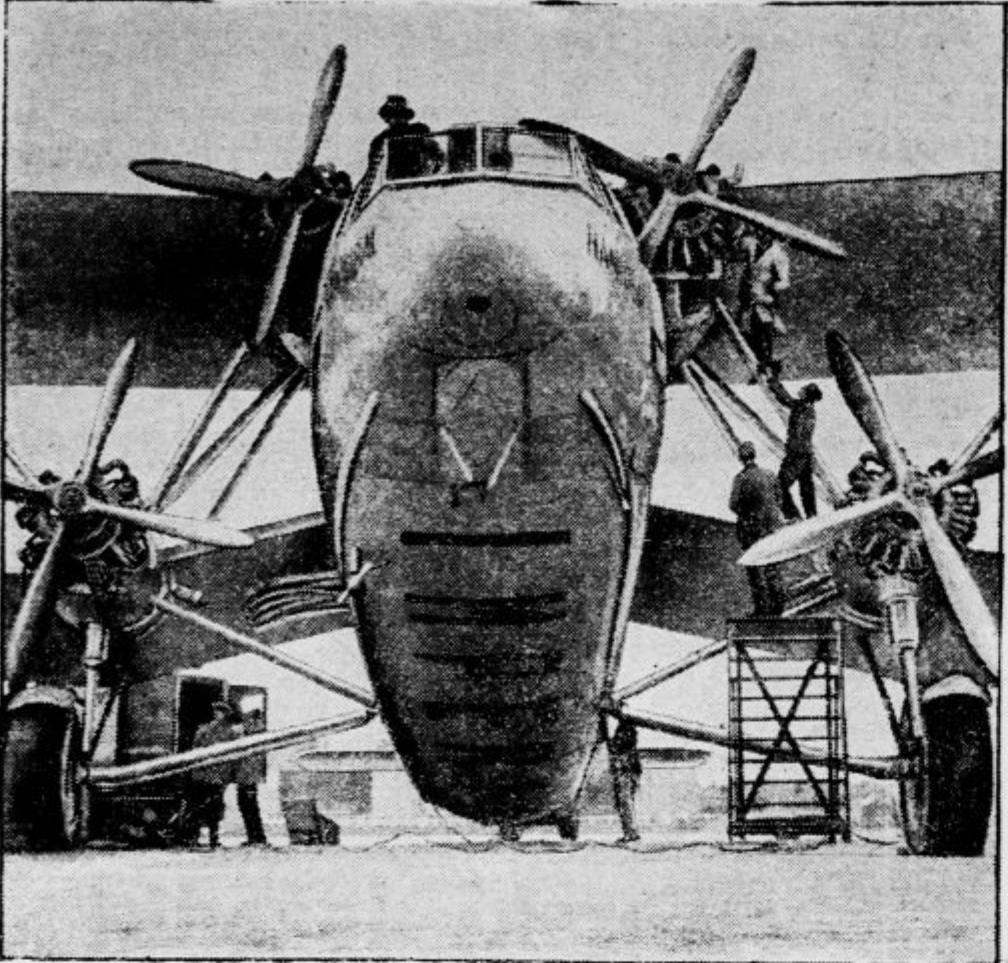
Ob navzočnosti prometnega ministra in velike množice je bila nova proga izročena javnemu prometu

Bakar, 12. julija. d. Danes je bila z velikimi slovesnostmi otvorjena nova železniška proga Bakar-postaja—Bakar-luka, ki nima važnosti samo za bližnje kraje, temveč za vso državo, ker se od nje sestavlja iz salonskih vagonov in ves okrašen, je odhpal davi ob pol 5. Iz greba ter popeljal seboj na otvoritev nove proge množestvelne odlične osebe, med njimi ministra za promet inž. Radičevića, pomočnika Senjanovića, generalnega direktorja državnih železnih Sreplovića, zagrebškega podbana dr. Hadžića, zastop-

niko zgarbeške direktorje in mnoge druge. Ob 9.30 je prišel vlak na kolodvor Bakar-postaja. Tu je goste pozdravil zastopnik Bakra župan Čanjug, kateremu se je zahvalil ministere Radičević, nakar je sledila slovesna otvoritev železnice. Kratek govor je imel še tamonjski rojak bivši saveški ban Šilović. Ob vsej železnici od postaje do luke je stal gost špalir prebivalstva, ki je z navdušenjem pozdravljalo prvi vlak na novi progi. Na kolodvoru Sv. Barbara Kostrena je bila posebno svečana manifestacija domačinov s Sokoli, sokolsko

DOGODKI PO ŠIROKEM SVETU

Hannibal ante portas...

Angleška družba Imperial Airways je postavila v službo na progi London-Pariz letalo »Hannibal«, ki ga vidimo na sliki. Letalo prenese tovor 13 ton in 42 oseb ter je ne le največje angleško letalo, ampak eno največjih prometnih sredstev svoje vrste na svetu

Usodna napaka belega plemena

Nova Spenglerjeva knjiga o izdaji tehnike

Osvald Spengler, nemški filozof, ki je med vojno presenetil svet s svojo knjigo o »Propadu Zapada«, pripravlja novo delo, ki ga za sedaj uvaža nekakšen izveček po nekem njegovem predavanju. Knjižica se imenuje »Človek in tehnika«, ne bi ji pa škodilo, če bi se imenovala »Potencialna mrtvaška koračnica za bližnji pogreb bele kulture«. Nekoliko misli iz te knjige:

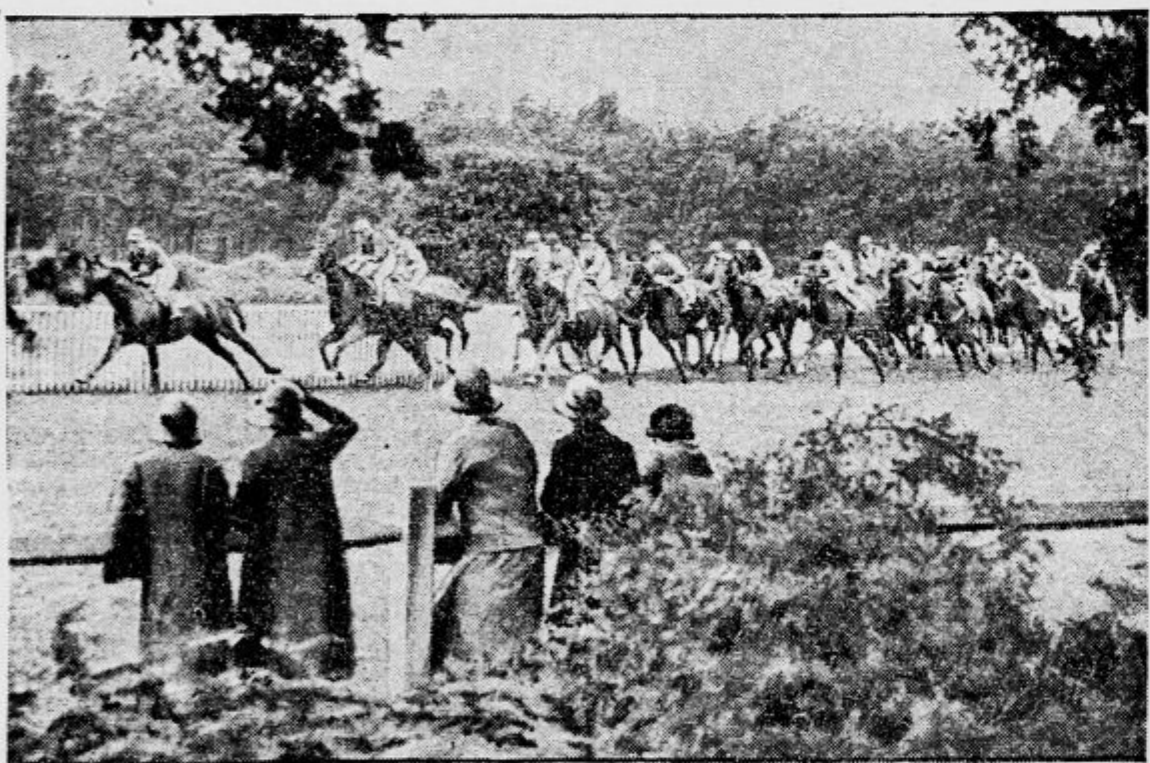
Najtežji simptom začenjajočega se poloma, pravi Spengler, je v tem, kar on imenuje »izdajstvo tehnike«. Ogromna premoč Zapadne Evrope in Severne Amerike v drugi polovici prejšnjega stoletja in sicer v vsakem oziru sloni na monopoli industrije. Velike industrije so se razvijale same v zvezi s premogovnimi nahajališči v teh severnih deželah. Ostali svet je bil samo odlagalnica za te dežele in kolonialna politika je iskala samo novih odlagalnic in virov sirovin, ne pa novih produkcijskih ozemelj. Premog je bil tudi drugje, a samo »bele inženjerje« je lahko izkoristil njegove zaloge. Samo »belci« so bili izveščani za takšno reč. V tem je bila njihova premoč.

A »slepa želja po moči« je začela na pragu novega stoletja delati težke pogoje. Namesto, da bi bela ljudstva držala tehnično znanje zase, so ga razkladala bahavo vsemu svetu. Indijcem, Japoncem in drugim »barvanim« plemenom (med barvance šteje nemški profesor tudi »Ruse in Balkance...«). Namesto da bi izvažala samo produkte, so začela izvažati skrivnosti (tehnične narave), postopke, inženjer-

je in organizatorje, celo izumitelje. »Barvanci« so dobili vpogled v skrivnost bele moči in jo izkoristili. Japonci so postali v 30 letih tehniki prvega razreda in so dokazali v vojni proti Rusiji n. pr. takšno vojnotehnično premoč, da bi se lahko njih učitelji pri njih učili! Danes nastajajo vsepovsod v deželah barvancev nova industrijska terišča, ki so evropskim ubijajoča konkurenca. Nenadomestljive prednostne pravice belih ljudstev so potrošene, izdane, izgubljene. Nasprotniki so jih dosegli in tudi prekosili; začenja se masčevanje izkoriščanega sveta proti njegovim gospodarjem. Delo belega delavca postaja odveč, težje produkcije se prelaga in svetovna vojna je napravila konec tudi spoštovanju, ki so ga gojili barvanci pred belci. Za barvance — in k tem spadajo, kakor smo rekli, Rusi in Balkanci — pa ni favstična (namreč »bela«) tehnika nobena notranja potreba. Samo favstični človek je lahko občuti, razmišlja in živi v njej, njemu je duševno potrebna, pa ne zavoljo njenih gospodarskih posledic, temveč zavoljo njenih zmog. Za barvane pa je samo orožje v boju proti beli civilizaciji, ki ga odvzame, ko ga ne potrebuje več. Doba tehnike in strojev gre tedaj k svojemu koncu kakor belo plemo.

V tem brezupnem položaju ostane temu plemenu samo eno: da se s častjo in pogumom poda na pot konca, da umre kakor tisti rimski vojak, ki se ob izbruhu Vezuva pozabil nanj, pa je vztrajal na svojem mestu.

Še en pogled na konjske dirke v Ascotu

Kjer se nad jezdec in konji naslaja najodličnejša angleška družba

A. J.:

Moj ideal

Bilo mi je šestnajst let, ko sem jo prvič videl. Igrala je v majhnih, malokdaj uprizorjenih dramih. Danes ne vem več povedati, kaj je bilo na njej, da sem jo začel ljubiti; in dolgo je ostala to resnična ljubezen. Nikoli ni zvedela o meni in vendar ne morem reči, da je bila ta ljubezen samo ljubezen iz daljave. Kajti bila sva prav čisto skupaj: pred vsem v cestni železnici in nekoč celo pri obedu. Mnogokaj je bilo kakor pri pravi ljubezni: radost, noči brez spanja in slaba vest, če sem zagrešil kaj napačnega. In takšna enostranska ljubezen ima še svojo posebno prednost: manjka ji zapletljivost, ki nastane, če je pri kakšni stvari udeležena več nego ena oseba. Le konec je bil žalosten, skoraj kakor pri resnični ljubezni.

Pa naj vam povem po vrsti: Prvi večer sem jo zamenjal pri izhodu. Gotovo je bila odšla skozi druga vrata. Polnoč je že bila proč, ko sem odšel domov. Bila je turobna noč in tenak dež je pršil.

Drugi večer sem spet čakal pri izhodu, a šele tretji večer sem imel srečo:

odhajala je sama in jaz poleg nje, seveda tako, da ji ni padlo v oči. Če sva prišla do kakšne svetilke, sem ji skušal pogledati v obraz in uganiti njene misli.

Na ta prvi izmed najinih skupnih večerov sem jo spremljal v cestni železnici do njenega doma. To je bila najina največja pot. Potem sem stopal običajno v ovinku do doma in srce mi je bilo težko ali lahko, kakršne so bile pač stvari, ki sem jih bil ta večer pri njej opazil: nje očarujoči nasmeh, ki ga je ta večer naklonila vratarju, ali pa neobogljivi obup, ki ga je kdaj pokazala na odru. Kajti bila je pomanjkljiva igralka, čeprav jo je vse hvalilo.

Samo enkrat sem bil zelo besen, čeprav se je najin večer pričel prav dobro. Stopila je namreč v odlični restorani in ker sem imel njej na čast vsak večer najboljšo obleko na sebi in ker sem imel slučajno tudi nekaj denarja pri sebi, sem ji sledil.

Le malo gostov je bilo notri in stvar ni bila videti brez nevarnosti, lahko bi postali pozorni name. A čeprav sem si seveda naračil isto, kar moja prijateljica, se ni nihče zmenil zame in vse je šlo dobro, dokler — no, dokler ni prišel ponjo. Takoj sem ga spoznal: bil je

Srečanje med črnim in belim v jedilnem vozu

V jedilnem vozu Paris-Calais je sedel pred dnevi ameriški zakonski par. Bil je baš na tem, da zavžije sardine, ko se odprejo vrata in v vagon stopita neki črnci in njegova spremljevalka ter sedeta poleg Američanov, kjer jima je bil dodelil sedež plačilni natak. Američan in njegova žena sta se v znak protesta brez besede dvignila. Črnci, takisto ameriški državljani, pa je v mirnem in vladnem tonu zahteval pojasnila, čemu se je to zgodilo. Američan mu je odvrnil, da ne smatra za »faire« sedeti z drugopoltim človekom za isto mizo. Črnci je nato prosil, naj se njegovi beli sodržavljani legitimira, ker ga bo tožil zaradi razžaljenja časti. Američan je potegnil iz žepa izkaznico in te dni je pozvalo pariško sodišče tožitelja črnci in toženca Felixtona na obravnavo, ki pomeni za Francijo prav neprijetno opravilo, saj je njena dežela vsem tujcem enako odprta. Toda pred pravico so vsi enaki in zato bodo morali sodniki v tej pravdi zavzeti stališče proti belemu Američanu ali pa izreči salomonsko razsodbo.

Sirdar Vallabdhai Patel

predsednik narodne skupščine v Indiji in prijatelj Gandhija, se je zopet pripeljal v Evropo in se izkrcal v Londonu

Premagana elektrika

Prebivalstvo Beiruta, najpomembnejšega sirskega pristanišča, se je tako razjezilo na francoske lastnike električne postaje, ki je zvišala cene za to, da je napovedalo vojno elektriki. Vagoni cestne železnice so se vozili popolnoma prazni in pod varstvom orožnikov. Vsi meščani so v znak protesta uporabljali le petrolejske in karbidne svetilke in sveče. Električna družba je imela toliko izgub, da se je po več mesečnem odporu morala vdati in je zopet znižala cene.

Pokazal je, kako je pobegnil...

Aprila se je posrečilo nekemu kaznencu pobegniti iz kotbuske ječe na Nemškem. Kakih pet tednov pozneje ga je policija ujela v Berlinu in poslala v kaznišnico nazaj. Ujeti tič je moral nazaj v kletko, a preden se je to zgodilo, so se zanimali pazniki, kako se mu je posrečilo pobegniti. Predvsem niso razumeli, kako je premagal visoko, na vrhu z bodečo žico dobro zavarovano zidovje okoli ječe. Domnevali so, da je moral zunaj imeti pomagalec za lestvo. Kaznencu je trdil, da mu zid ni nikakva zapreka in da ni potreboval pomoči od zunaj. Pazniki mu niso verjeli in po daljšem sporu ponudili, naj jim v dokaz resnice priredi predstavo pa ponovi beg. Jetnik je bil takoj pripravljen dokazati svojo spretnost in je res kmalu preplezal zid. Pazniki so na to pohiteli k vratom in jih široko odprli za sprejem zmagovalca, a so ga zamen pričakovali. Plezalec je že izginil v bližnjem gozdu.

Hiše bodočnosti bodo iz stekla

Arhitekt Charreau je zgradil v Parizu prvo stekleno hišo, ki se vidi kakor ledena palača. Graditelj je prepričan, da bodo hiše iz navadnega neprobranega stekla kmalu izpodrinile vse druge zgradbe. Steklo je tako trdno, da se z njim ne more kosati noben kamen. Razen tega so seveda vsi prostori izredno svetli. Solnčna luč razsvetli vse kotičke in opazovalce, ki pogleda od zunaj skozi okno, ne opazi niti niti najmanjše sence.

Kralj Iraka v Egiptu

Kralj Feisal, vladar Iraka, je nastopil daljše potovanje. Obiskal je Egipt, od tam pa bo krenil v Turčijo. Baj potuje na migljaj angleške vlade, ki bi rada uvrstila odnošaje z muslimanskimi deželami. — V Feisalovem spremstvu vidimo odposlanca egiptovskega kralja Fuada v Kairu

Davkar poneveril pet milijonov frankov

Osvetiti se je hotel zaradi premeščenja na slabše mesto

Na nenavaden način je protestiral neki pariski davkar proti svoji premeščitvi na slabše službeno mesto. Vzel je iz blagajne, ki mu je bil zaupana v upravljanje, pet milijonov frankov in se sam javil policiji.

Uradni prostor davkarja, ki je napravil to originalno potezo, so v Rue Clarmont. Po službeni potrebi so ga hoteli poslati v neki manjši kraj, kar pa je občutil kot žalitev in sklenil zbuditi pozornost javnosti z nenavadno poneverbo. Najprej je poklical uradne priče, ki so ugovorile, da je v blagajni pet milijonov frankov denarja, potem je blagajno izpraznil in nesel denar trem prijateljem, med katere ga je razdelil na enake dele. Soveda so mu morali obljubiti, da bodo strogo čuvali zaupane zaklade in se ne bodo izdali, ko jih bo začela oblast iskati.

Na policiji je našel davkar komisarja, ki mu je bil osebni prijatelj. Zato mu izprva ni hotel verjeti in je menil, da brije norce iz njega, ko mu je pravil o poneverbi. Ko se je pa prepričal, da davkar le ne odneha od ovadbe, ga je začel pregovarjati, naj vrne denar in uredi blagajno, da ne bo javnega škandala. Poklical je tudi šefa davkarje in ga prosil, naj vpliva na uradnika, da bo stvar opravił brez neprijetnosti.

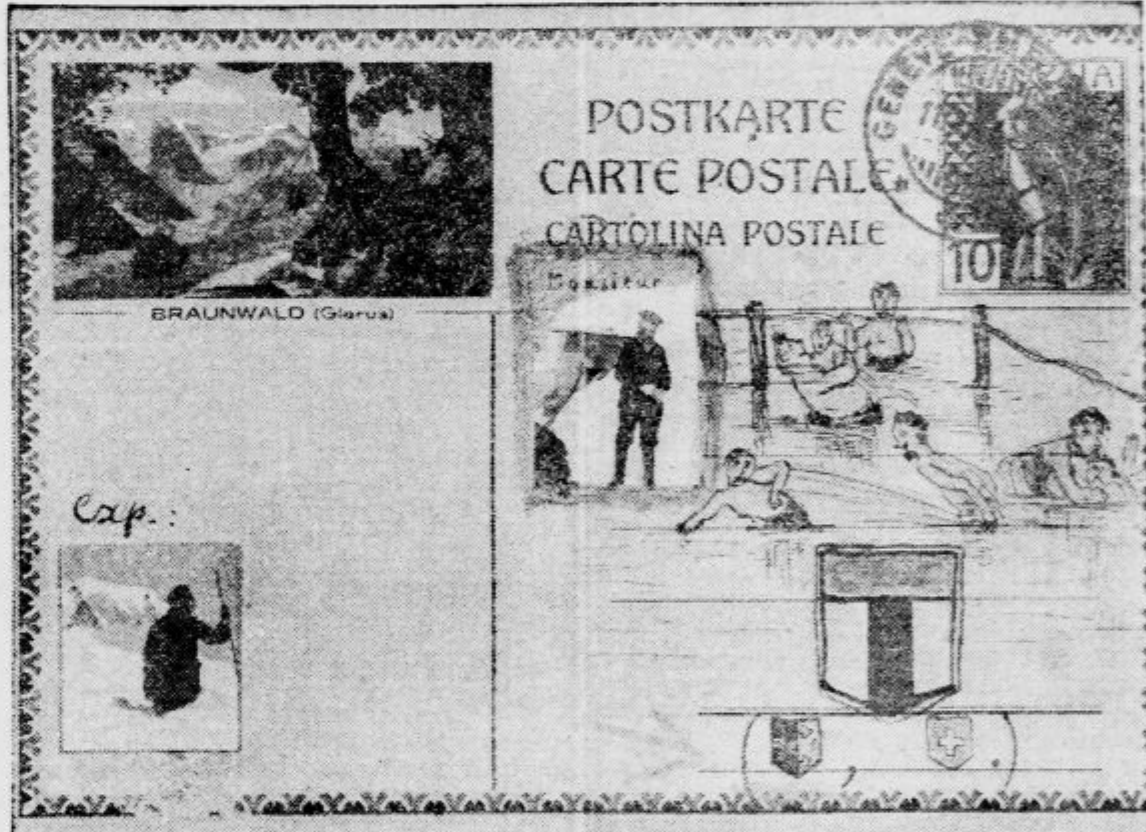
Sef je poskušal ubrati vse primerne stru-

ne, da bi davkarja navedel na pravo pot, a ni dosegel uspeha. Mož se ni dal pregovoriti niti potem, ko mu je šef zagotovil, da bo izposloval preklje premeščitve. »De fravdant« je še vedno vztrajal na tem, da hoče priti pred sodišče, kjer bo javno in glasno protestiral proti nepravilni premeščitvi. Ko so videli, da ni mogoče spraviti davkarja k pameti, so uporabili proti njemu zakonita sredstva. Policija ga je aretirala in ga izročila preiskovalnemu sodniku. Prijatelji, katerim je davkar izročil pet milijonov v shrambo, pa močijo kot grob in tudi zaprti davkar noče izdati njihovih imen ker hoče ostati dosleden do kraja ter spraviti afero z velikim hrupom v javnost.

Uporni zakonski možje

Birminghamski čudaki so ustanovili klub zlatega ključa za zakonske možje, ki ne marajo biti pod copatami hudih žen. Vsak nov član mora pri vstopu v klub pokazati hišni ključ v dokaz, da uživa popolno prostost in da se lahko povrne podnevi ali ponoči domov, kadar se mu poljubi. Novi klub z zlatim ključem v grbu je naletel na toliko razumevanje, da je dobil več podružnic po drugih angleških mestih.

Slike nadomeščajo pisavo

C. Edvard Snell, profesor glasbe v Ženevi, je hotel preizkusiti inteligenco švicarske pošte. Poslal je svojemu prijatelju g. Renéju Charreyu dopisnico in jo namestu z naslovom opremil s slikami, ki naj bi povedale vse potrebno. Pod besedo »Monsieur« (gospod) je prilepil Charreyev fotografijo, poleg nje pa napravil risbo, ki kaže, da je naslovljenec v kopališču, in sicer v mestu Baden-les-Bains v kantonu Argoviji na švicarskem, kar naj izpričajo zadevni grbi. Namestu svojega naslova je prilepil pod značko »Expéditeur« — pošiljalec — svojo fotografijo. Ideja je bila gotovo duhovita, a tudi švicarska pošta zasluži vso pohvalo, kajti njeni nameščenci so ta rebus sijajno rešili in pošiljatev dostavili takoj in brez ovir pravemu naslovniku. Mislimo pa, da ne bi bilo za druge pošte takšno poslovanje nič kaj prijetno, zato bo ostal ta duhoviti primer osamljen.

bilo izgubljeno. A prišlo je drugače. Vstrijc mene je sedel gospod, ki je gojil manj izrazito razmerje do stoječih potnikov in ki se je brez nadaljnega umaknil stari dami. Sedaj je bilo treba hitro delati. Vstal sem in s kretnjo glave, ki je ni bilo mogoče krivo razumeti, sem ji ponudil sedež. To bi bil lahko storil tudi z besedami, a sem molčal, in ona je dejala »Hvala« in se je zazrla brez zanimanja mimo mene skozi okno ven...

Nekega dne sem se odločil, da končam s svojim rezerviranim vedenjem: kupil sem dve orhideji, rumeni z rdečimi pikami in belimi časnimi listi. Potem sem napisal pismo z vsem zanosom svojega ranjenega srca. Ne spominjam se več natančno njegove vsebine, vem samo to, da sem sestavljal tistih nekoliko vrstic cele ure.

Med predstavo sem stopil k izhodu pozorišča, dal sem vratarju nekaj napitnine, pismo in cvetlici z besedami: »Za gospo...«

Zdelo se je, da je vse posrečeno, in hotel sem doživeti samo še radost, da jo vidim po predstavi s svojim šopkom v roki.

Predstava je bila minula že pred četrto uro.

Kaj je danes z njo? Povsod so že ugašali luči. Samo v prvem nadstropju sta se svetili dve okni: tu je bila, kakor sem vedel, ravnateljova pisarna. Ali je ona...?

Vse zgodbe o gledaliških ravnateljih in igralkah so mi šinile v tem trenutku skozi možgane. A to je bil smešen domislek!... Hipoma me je navdalo kakor temna slutnja. Kakor divjak sem stekel do pročelja gledališkega poslopja. Tam je visel program, a za naslednji dan. Toda za voglom sem našel pravega. Bilo je tam prav mračno. Skušal sem prebrati z mrzlično naglico: Kralj... gospod... kraljica... — dihi mi je zastal — ime je bilo tuje!

Pozneje sem bral v listu: Gospa... je za del časa odpovala. Njeno vloga igra sedaj...

To je bil zadnji doživljaj z mojo izvoljenko. Dalj časa je ni bilo potem več v našem mestu in ko se je vrnila, nisem imel več velikega srca šestnajstletnega dečka, postal sem bil starejši in — brezbržnejši napram pravljicam v življenju.

Dolgo je visela njena podoba kot edina v moji sobi. Sedaj visi tam zemljepisna karta. To je stvarnejše in navaža človeka na pametnejše misli.

